

CURTEA CONSTITUȚIONALĂ A ROMÂNIEI
CANCELARIA PREȘEDINTELUI

SENATUL ROMÂNIEI

Nr. II/4667/27-10-2025

Présidence 2025-2028

Biroul permanent al Senatului

Dosar nr.4445A/2025

L 530 / 28.10.2025

CURTEA CONSTITUȚIONALĂ
REGISTRATURĂ JURISDIȚIONALĂ
NR. 1 2 4 6 3 / 2 7 OCT 2025

Domnului Mircea ABRUDEAN
PREȘEDINTELE SENATULUI

În conformitate cu dispozițiile art.16 alin.(2) din Legea nr.47/1992 privind organizarea și funcționarea Curții Constituționale, vă trimitem, alăturat, în copie, sesizarea formulată de Președintele României referitoare la neconstituționalitatea Legii privind completarea art.III din Legea nr.72/2011 pentru modificarea și completarea Legii nr.45/2009 privind organizarea și funcționarea Academiei de Științe Agricole și Silvicultură "Gheorghe Ionescu-Șișești" și a sistemului de cercetare-dezvoltare din domeniile agriculturii, silviculturii și industriei alimentare (PL-x nr.493/2018).

L 530 / 2018 Vă adresăm rugămintea de a ne comunica punctul dumneavoastră de vedere până la data de 17 noiembrie 2025 (inclusiv în format electronic, la adresa de e-mail ccr-pdv@ccr.ro), ținând seama de faptul că dezbaterile Curții Constituționale vor avea loc la data de 26 noiembrie 2025.

Vă asigurăm, domnule Președinte, de deplina noastră considerație.

PREȘEDINTE

ASZTALOS Csaba Ferenc

ROMÂNIA

CURTEA CONSTITUȚIONALĂ

Dosar nr. 4445A1 2025

CURTEA CONSTITUȚIONALĂ
REGISTRATURĂ JURISDICȚIONALĂ

NR. 12429/ 27 OCT 2025

PREȘEDINTELE ROMÂNIEI

București, 27 octombrie 2025

Doamnei ELENA-SIMINA TĂNĂSESCU

PREȘEDINTELE CURȚII CONSTITUȚIONALE

În temeiul dispozițiilor art. 146 lit. a) din Constituție și ale art. 15 din Legea nr. 47/1992 privind organizarea și funcționarea Curții Constituționale, republicată, cu modificările și completările ulterioare, formulez următoarea

SESIZARE DE NECONSTITUȚIONALITATE

asupra

Legii privind completarea art. III din Legea nr. 72/2011 pentru modificarea și completarea Legii nr. 45/2009 privind organizarea și funcționarea Academiei de Științe Agricole și Silvicultură „Gheorghe Ionescu-Șișești” și a sistemului de cercetare-dezvoltare din domeniile agriculturii, silviculturii și industriei alimentare

La data de 22 iunie 2020, Parlamentul României a transmis Președintelui României, în vederea promulgării, Legea privind completarea art. III din Legea nr. 72/2011 pentru modificarea și completarea Legii nr. 45/2009 privind organizarea și funcționarea Academiei de Științe Agricole și Silvicultură „Gheorghe Ionescu-Șișești” și a sistemului de cercetare-dezvoltare din domeniile agriculturii, silviculturii și industriei alimentare (Pl-x nr. 493/2018).

Prin conținutul său normativ, considerăm că dispozițiile art. unic din lege încalcă prevederile art. 1 alin. (5), art. 44, art. 73 alin. (3) lit. m), 76 alin. (1), art. 135,

art. 136 și art. 147 alin. (4) din Constituția României pentru motivele expuse în cele ce urmează.

Legea are ca obiect de reglementare introducerea unui nou alineat (1¹) în cuprinsul art. III din Legea nr. 72/2011, prin care se permite reorganizarea unităților de cercetare-dezvoltare ce fac obiectul prevederilor Legii nr. 45/2009 privind organizarea și funcționarea Academiei de Științe Agricole și Silvicultură „Gheorghe Ionescu-Șișești” și fără existența cărților funciare, inclusiv în cazul modificărilor inventarului centralizat al bunurilor din domeniul public al statului, până la finalizarea lucrărilor de înscriere în sistemul integrat de cadastru și carte funciară a bunurilor imobile din domeniul public al statului aflate în administrarea unităților de cercetare-dezvoltare.

Potrivit art. unic din legea supusă promulgării, după alineatul (1) al articolului III din Legea nr. 72/2011, se introduce un nou alineat, alin. (1¹), cu următorul cuprins: *„(1¹) Reorganizarea unităților de cercetare-dezvoltare prevăzută la alin. (1) nu este condiționată de existența cărților funciare, inclusiv în cazul modificărilor inventarului centralizat al bunurilor din domeniul public al statului, în conformitate cu prevederile art. 288 din Ordonanța de urgență a Guvernului nr. 57/2019 privind Codul administrativ, cu modificările și completările ulterioare, până la finalizarea lucrărilor de înscriere în sistemul integrat de cadastru și carte funciară a bunurilor imobile din domeniul public al statului aflate în administrarea unităților de cercetare-dezvoltare.”*

I. Cu privire la admisibilitatea sesizării

1. Parcursul legislativ și cadrul constituțional

Legea supusă controlului de constituționalitate a fost transmisă Președintelui României în data de 22 iunie 2020. În data de 9 iulie 2020, Președintele României a solicitat reexaminarea legii, în temeiul art. 77 alin. (2) din Constituție, întrucât în privința inventarului centralizat al bunurilor din domeniul public al statului, legea făcea referire la Legea nr. 213/1998 privind bunurile proprietate publică, act normativ abrogat aproape în integralitate și nu la dispozițiile Codului administrativ aplicabile în materie. În urma parcurgerii unui nou ciclu legislativ, Parlamentul a înlocuit norma de trimitere în cauză și a transmis Președintelui României legea spre promulgare, în data de 18 octombrie 2025.

Potrivit art. 146 lit. a) din Constituție, Curtea Constituțională „se pronunță asupra constituționalității legilor, înainte de promulgarea acestora, la sesizarea Președintelui României, a unuia dintre președinții celor două Camere, a Guvernului, a Înaltei Curți de Casație și Justiție, a Avocatului Poporului, a unui număr de cel puțin 50 de deputați sau de cel puțin 25 de senatori, precum și, din oficiu, asupra inițiativelor de revizuire a Constituției”, iar potrivit art. 77 din Legea fundamentală „(1) Legea se trimite, spre promulgare, Președintelui României. Promulgarea legii se face în termen de cel mult 20 de zile de la primire. (2) Înainte de promulgare, Președintele poate cere Parlamentului, o singură dată, reexaminarea legii. (3) Dacă Președintele a cerut reexaminarea legii ori dacă s-a cerut verificarea constituționalității ei, promulgarea legii se face în cel mult 10 zile de la primirea legii adoptate după reexaminare sau de la primirea deciziei Curții Constituționale, prin care i s-a confirmat constituționalitatea”.

Art. 80 din Constituția României consacră rolul constituțional al Președintelui României, care reprezintă statul român și este garantul independenței naționale, al unității și al integrității teritoriale a țării. Totodată, Președintele României veghează la respectarea Constituției și la buna funcționare a autorităților publice. În acest scop, Președintele exercită funcția de mediere între puterile statului, precum și între stat și societate.

Atribuția de promulgare a legilor și dreptul Președintelui României de a examina conținutul legilor adoptate de puterea executivă decurg din însăși rolul constituțional al Președintelui României de reprezentant al statului român, precum și cel de a veghea la respectarea Constituției și la buna funcționare a autorităților publice, prevăzut de art. 80 alin. (2). Promulgarea legii reprezintă actul prin care Președintele României autentifică și învestește legea adoptată de Parlament cu autoritate, dispunând publicarea ei în Monitorul Oficial. Promulgarea legii reprezintă un act juridic, iar aceasta cuprinde dreptul puterii executive de a supune actul adoptat de puterea legislativă unui control atât al oportunității prevederilor adoptate, cât și al constituționalității acestora.

Potrivit textului constituțional, înainte de promulgarea legii, Președintele României are posibilitatea fie de a formula o obiecție de neconstituționalitate, potrivit art. 146 lit. a), fie de a formula o cerere de reexaminare, potrivit art. 77 alin. (2) din Constituție. Acest aspect rezultă din însăși interpretarea sistematică a dispozițiilor art. 77 din Constituția României, legiuitorul constituant instituid două posibilități în situația în care șeful statului nu promulgă o lege adoptată de Parlament.

2. Jurisprudența din perioada 1992 – 2018

Într-o jurisprudență constantă pe parcursul a 26 de ani, Curtea Constituțională a constatat admisibilitatea mai multor obiecții de neconstituționalitate formulate de Președintele României în temeiul art. 146 lit. a) din Constituție, obiecții ce au vizat motive de neconstituționalitate intrinsecă ale legii adoptate de Parlament, aprecierea Curții asupra inadmisibilității raportându-se la absența actului de promulgare al unei legi, potrivit textului constituțional. Astfel, obiecțiile de neconstituționalitate formulate de Președintele României au fost analizate pe fond de instanța constituțională în următoarele situații, prezentate cu titlu exemplificativ:

- Președintele României a sesizat Curtea Constituțională după trecerea celor 20 de zile de la primirea acesteia, termen prevăzut de art. 77 alin. (1) din Constituția României, în absența vreunei obiecții de neconstituționalitate ridicate de unul dintre subiecții de sezină prevăzuți în art. 146 lit. a) din Constituție (fost art. 144 lit. a). În acest sens, în Decizia Curții Constituționale nr. 70/1999 s-a precizat că *„În ceea ce privește legalitatea sesizării, Curtea constată că Legea privind organizarea și desfășurarea referendumului nu a fost promulgată. De aceea nu există impedimente constituționale sau legale pentru realizarea controlului de constituționalitate. Potrivit art. 77 alin. (1) din Constituție, Legea se trimite spre promulgare Președintelui României. Promulgarea legii se face în termen de cel mult 20 de zile de la primire. În lumina acestor prevederi, atribuția Președintelui de a promulga legea îl implică pe acesta în relații specifice cu Parlamentul, relații care depășesc însă cadrul controlului de constituționalitate a legilor, realizat de Curtea Constituțională în baza art. 144 lit. a) din Constituție și a art. 17-20 din Legea nr. 47/1992.”*

- Președintele României a sesizat Curtea Constituțională după ce în prealabil formulase cerere de reexaminare a legii, iar Parlamentul a respins respectiva cerere, adoptând legea în forma inițială (Decizia nr. 32/2018, Decizia nr. 63/2018, Decizia nr. 536/2016, Decizia nr. 442/2015, Decizia nr. 1/2015, Decizia nr. 183/2014, Decizia nr. 56/2014).

Cu titlu exemplificativ, prin Decizia nr. 183/2014, Curtea a constatat că sesizarea formulată îndeplinește condițiile prevăzute de art. 146 lit. a) teza întâi din Constituție atât sub aspectul obiectului său, fiind vorba de o lege adoptată și nepromulgată încă, cât și sub aspectul titularului dreptului de sesizare, aceasta fiind semnată de

Președintele României. Prin Decizia nr. 536/2016, Curtea Constituțională a admis o sesizare a Președintelui României declarând Legea pentru modificarea și completarea Legii nr. 393/2004 privind Statutul aleșilor locali neconstituțională, în ansamblul său după ce, în prealabil, Parlamentul respinsese cererea de reexaminare formulată de Președinte în temeiul art. 77 alin. (2). În mod similar, prin Decizia nr. 442/2015, Curtea a admis obiecția de neconstituționalitate formulată de Președinte ulterior respingerii, de către Parlament, a unei cereri de reexaminare potrivit art. 77 alin. (2), și a constatat că Legea pentru modificarea Legii serviciilor comunitare de utilități publice nr. 51/2006 este neconstituțională. În cuprinsul acestei decizii, Curtea a reținut că *„sesizarea formulată îndeplinește condițiile de admisibilitate prevăzute de art. 146 lit. a) teza întâi din Constituție atât sub aspectul obiectului său, fiind vorba de o lege adoptată și nepromulgată încă, cât și sub aspectul titularului dreptului de sesizare, aceasta fiind semnată de Președintele României”*.

Asemănător, în Decizia nr. 32/2018, Curtea Constituțională a apreciat că a fost legal sesizată și este competentă, potrivit dispozițiilor art. 146 lit. a) din Constituție și ale art. 1, art. 10, art. 15, art. 16 și art. 18 din Legea nr. 47/1992, să se pronunțe asupra constituționalității prevederilor legale criticate. În aceste situații Curtea Constituțională s-a pronunțat asupra motivelor de neconstituționalitate intrinsecă.

- Președintele României a sesizat Curtea Constituțională după ce, în termenul de protecție de 5 zile, respectiv 2 zile, alte subiecte de sezină au formulat obiecție de neconstituționalitate, iar Curtea fie a respins obiecția de neconstituționalitate formulată de respectivii subiecți de sezină, fie a admis-o și Parlamentul a pus de acord legea cu decizia Curții (Decizia nr. 1218/2008 și Decizia nr. 471/2013). În Decizia nr. 1218/2008, Curtea a constatat că a fost legal sesizată și este competentă, potrivit dispozițiilor art. 146 lit. a) din Constituție, precum și celor ale art. 1, 10, 15 și 18 din Legea nr. 47/1992, să se pronunțe asupra constituționalității prevederilor legale criticate. De asemenea, în Decizia nr. 471/2013, Curtea Constituțională a constatat că a fost legal sesizată și este competentă, potrivit dispozițiilor art. 146 lit. a) din Constituție și ale art. 1, art. 10, art. 15, art. 16 și art. 18 din Legea nr. 47/1992, să soluționeze sesizarea de neconstituționalitate formulată de Președintele României, pronunțându-se asupra motivelor de neconstituționalitate intrinsecă.

- Președintele României a sesizat Curtea Constituțională după ce în prealabil formulase cerere de reexaminare a legii, iar forma adoptată după reexaminarea la cererea Președintelui României fusese contestată succesiv la Curtea

Constituțională (Decizia nr. 319/2013). Astfel, prin această decizie, Curtea Constituțională a constatat că a fost legal sesizată și este competentă, potrivit dispozițiilor art. 146 lit. a) din Constituție și ale art. 1, art. 10, art. 15, art. 16 și art. 18 din Legea nr. 47/1992 pentru organizarea și funcționarea Curții Constituționale, să soluționeze sesizarea de neconstituționalitate formulată de Președintele României, pronunțându-se asupra motivelor de neconstituționalitate intrinsecă.

3. Noua concepție jurisprudențială stabilită în anul 2018

În anul 2018, într-un context marcat de propuneri legislative consistente și cu impact major asupra sistemului judiciar, de folosirea tuturor instrumentelor constituționale disponibile de către opoziția parlamentară sau de către Președintele României pentru protejarea independenței sistemului judiciar, a unor valori și principii constituționale ale statului de drept, inclusiv în urma unor poziții ale unor organisme europene și internaționale precum Comisia de la Veneția, GRECO sau Comisia Europeană, distinct de această jurisprudență constantă, cu ocazia soluționării obiecției de neconstituționalitate a Legii pentru modificarea și completarea Legii nr. 304/2004, prin Decizia nr. 67/2018, par. 70, Curtea Constituțională a reținut că: *„(...) o sesizare a Curții Constituționale (i) va fi întotdeauna admisibilă dacă se realizează în interiorul termenelor legale de 5 zile, respectiv 2 zile, prevăzute de art. 15 alin. (2) din Legea nr. 47/1992, (ii) va fi admisibilă după depășirea termenului legal prevăzut de Legea nr. 47/1992, în interiorul termenelor de promulgare de 20 de zile, respectiv 10 zile, prevăzute de art. 77 alin. (1) și (3) din Constituție, însă condiționat de nepromulgarea legii, (iii) va fi admisibilă în ipoteza întreruperii termenului de promulgare, ca urmare a formulării în prealabil a unei alte sesizări de neconstituționalitate, doar dacă s-a realizat în interiorul termenului de promulgare de 20 de zile, respectiv de 10 zile, pe care titularul sesizării l-ar fi avut la dispoziție ipotetic, dacă nu ar fi intervenit cazul de întrerupere a procedurii promulgării. Dimpotrivă, dacă nu sunt întrunite condițiile cu privire la termenele stabilite de lege și de Constituție, sesizarea Curții va fi respinsă ca inadmisibilă.”*

3.1. **Instituirea unui termen ipotetic de sesizare a Curții Constituționale – Decizia nr. 67/2018**

Decizia nr. 67/2018 a fost pronunțată ca urmare a unei obiecții formulate de un număr de 51 de deputați, la un interval de 30 de zile de la trimiterea spre promulgare a legii, ulterior formulării a altor două obiecții de neconstituționalitate, admise de Curtea Constituțională prin Decizia nr. 33 din 23 ianuarie 2018.

Prin această decizie, Curtea a analizat termenele de protecție instituite de art. 15 alin. (2) din Legea nr. 47/1992 și a reiterat faptul că acestea „*au un caracter de protecție pentru titularii dreptului de sesizare a instanței constituționale, neexistând nicio sancțiune dacă aceștia sesizează instanța constituțională după expirarea acestora, cu condiția ca legea să nu fi fost promulgată în prealabil de Președintele României, în termenul constituțional de 20 de zile*” (Decizia nr. 67/2018, par. 65).

În cuprinsul aceluiași paragraf, Curtea a arătat că „*admisibilitatea sesizării nu poate fi raportată decât la termenele stabilite de lege și de Constituție, iar nu la lipsa decretului de promulgare. Cu alte cuvinte, după expirarea termenului de 5 zile sau 2 zile, după caz, și a termenului de 20 de zile în care legea ar fi fost promulgată în lipsa cauzei de întrerupere a procedurii de promulgare (sesizarea anterioară a instanței constituționale), titularii dreptului de a sesiza instanța constituțională pierd acest drept, cu consecința că obiecțiile de neconstituționalitate formulate peste aceste termene vor fi respinse ca inadmisibile. Un nou drept de a sesiza Curtea se naște după reexaminarea legii în Parlament, în cazul în care în urma efectuării controlului s-a constatat neconstituționalitatea legii criticate. Într-o atare ipoteză devin incidente dispozițiile art. 15 alin. (2) din Legea nr. 47/1992, coroborate, de această dată, cu dispozițiile art. 77 alin. (3) din Constituție, care prevăd un nou termen de promulgare de 10 zile, iar nu cu dispozițiile art. 77 alin. (1) din Constituție, termenul de 20 de zile pentru promulgare nefiind aplicabil în ipoteza legii adoptate de Parlament, după reexaminare*”.

Analiza Curții Constituționale a pornit de la o obiecție formulată de 51 de deputați, ca titulari ai dreptului de a sesiza Curtea Constituțională potrivit art. 146 lit. a) și s-a bazat pe admisibilitatea unor sesizări formulate de titulari ai dreptului de sesiza prevăzuți de norma constituțională căora li se aplică termenul de protecție prevăzut de Legea nr. 47/1992, de 2 sau 5 zile, în funcție de procedura în care a fost adoptată legea respectivă. Or, aceste termene de protecție sunt destinate președinților celor două Camere ale Parlamentului, Guvernului, Înaltei Curți de Casație și Justiție, Avocatului Poporului, respectiv unui număr de 50 de deputați sau 25 de senatori, prevenind promulgarea legii de către Președintele României în interiorul acestora și

oferind timp suficient titularilor amintiți pentru formularea unei obiecții de neconstituționalitate.

Deși considerentele dezvoltate de Curtea Constituțională în cuprinsul paragrafelor 64-70 din Decizia nr. 67/2018 aveau ca ipoteză formularea unor obiecții de neconstituționalitate de către titularii amintiți după depășirea termenelor de 2 sau 5 zile, prevăzute de Legea nr. 47/1992, concluzia formulată de Curte în paragraful 70 nu face distincție între situația Președintelui României și cea a celorlalți titulari ai dreptului de sezină, precizându-se că „o sesizare a Curții Constituționale (i) va fi întotdeauna admisibilă dacă se realizează în interiorul termenelor legale de 5 zile, respectiv 2 zile, prevăzute de art. 15 alin. (2) din Legea nr. 47/1992, (ii) va fi admisibilă după depășirea termenului legal prevăzut de Legea nr. 47/1992, în interiorul termenelor de promulgare de 20 de zile, respectiv 10 zile, prevăzute de art. 77 alin. (1) și (3) din Constituție, însă condiționat de nepromulgarea legii, (iii) va fi admisibilă în ipoteza întreruperii termenului de promulgare, ca urmare a formulării în prealabil a unei alte sesizări de neconstituționalitate, doar dacă s-a realizat în interiorul termenului de promulgare de 20 de zile, respectiv de 10 zile, pe care titularul sesizării l-ar fi avut la dispoziție ipotetic, dacă nu ar fi intervenit cazul de întrerupere a procedurii promulgării. Dimpotrivă, dacă nu sunt întrunite condițiile cu privire la termenele stabilite de lege și de Constituție, sesizarea Curții va fi respinsă ca inadmisibilă”.

Prin această decizie, invocată și în deciziile următoare, instanța constituțională a stabilit pe cale jurisprudențială un termen ipotetic pentru formularea unor obiecții de neconstituționalitate. Cu toate acestea, textul constituțional al art. 146 lit. a) se referă la exercitarea controlului *a priori* înainte de promulgarea legilor.

Potrivit Deciziei nr. 67/2018, par. 66, Curtea a statuat că „O interpretare contrară, bazată pe ideea că nu există un termen limită pentru sesizarea instanței de contencios constituțional, ar conduce la concluzia că formularea unei sesizări de neconstituționalitate, ce determină întreruperea termenului de promulgare, creează o situație în care, subiectele de drept prevăzute de art. 146 lit. a) din Constituție pot sesiza sine die instanța constituțională, lipsind de efecte juridice dispozițiile legale și constituționale referitoare la termenele de exercitare a drepturilor procesuale în fața acesteia. S-ar putea ajunge la situația în care titularii dreptului de sezină ar formula alternativ și succesiv, pe motive identice sau diferite, un număr nelimitat de obiecții de neconstituționalitate cu privire la o anumită lege, împrejurare care ar prelungi nepermis procedura legislativă, blocând indirect finalizarea acestei proceduri și, deci, intrarea în vigoare a actului adoptat de Parlament. Or, potrivit

jurisprudenței constante a Curții Constituționale, instituirea prin lege a unor termene nu are ca scop decât disciplinarea raporturilor juridice născute între părți și preîntâmpinarea unei conduite abuzive, șicanatorii, a titularilor dreptului pentru care se instituie obligația respectării acestor termene. Prin urmare, odată reglementate termenele procedurale și substanțiale care vizează raporturile constituționale dintre autoritățile publice, termene care au ca finalitate stabilirea unei rigori în derularea procedurii legislative, respectarea acestora se impune cu forță egală tuturor subiectelor de drept aflate în ipoteza art. 146 lit. a) din Constituție, care sunt obligate deopotrivă să se încadreze în prescripția legală dacă apreciază că sunt temeiuri pentru sesizarea Curții Constituționale”.

Or, termenul limită pentru formularea unei obiecții de neconstituționalitate este prevăzut în mod expres de Constituția României și anume, momentul promulgării legii. Titularii dreptului de sesizare prevăzuți de art. 146 lit. a) nu ar putea formula un număr nelimitat de obiecții de neconstituționalitate, dat fiind că legea fundamentală prevede în mod limitativ titularii acestui drept, iar aritmetica parlamentară reprezintă, de asemenea, o limită în acest sens. De altfel, jurisprudența Curții Constituționale a arătat în mod clar că „*deputații și senatorii nu pot semna două sau mai multe obiecții de neconstituționalitate, actul semnării fiind unul unic și univoc în privința susținerii unei singure astfel de sesizări*” (Decizia nr. 65/2018, par. 35). Așa cum a reținut Curtea în decizia precitată, „*legiuitorul constituant a dat dovadă de o atenție deosebită în privința configurării subiectului colectiv de sorginte parlamentară care poate sesiza Curtea Constituțională; astfel, acesta a avut în vedere, pe de o parte, fixarea unui anumit grad de reprezentativitate a acestui subiect colectiv, raportat la numărul total al deputaților/senatorilor, iar, pe de altă parte, crearea tuturor condițiilor necesare pentru a permite opoziției parlamentare să se exprime*”. În continuare, Curtea a arătat că „*Aceste considerente sunt valabile mutatis mutandis și în privința celorlalți titulari ai dreptului de sesizare a Curții Constituționale prevăzuți de art. 146 lit. a) teza întâi din Constituție, astfel încât Președintele României, președintele Camerei Deputaților, președintele Senatului, Guvernul, Înalta Curte de Casație și Justiție și Avocatul Poporului își pot exercita o singură dată dreptul de sesizare a Curții Constituționale cu o obiecție de neconstituționalitate vizând una și aceeași lege*”.

Considerentul din Decizia nr. 67/2018 raportat chiar la „*instituirea prin lege a unor termene*” privește disciplinarea raporturilor juridice născute între părți și preîntâmpinarea unei conduite abuzive a titularilor dreptului pentru care se instituie obligația respectării acestor termene. Acest obiectiv este realizat chiar prin singurele

termenele constituționale sau legale stabilite prin art. 146 lit. a) din Constituția României - „înainte de promulgarea legii”, respectiv de art. 15 alin. (2) din Legea nr. 47/1992, potrivit căruia „În vederea exercitării dreptului de sesizare a Curții Constituționale, cu 5 zile înainte de a fi trimisă spre promulgare, legea se comunică Guvernului, Înaltei Curți de Casație și Justiție, precum și Avocatului Poporului și se depune la secretarul general al Camerei Deputaților și la cel al Senatului. În cazul în care legea a fost adoptată cu procedură de urgență, termenul este de două zile”.

3.2. Limitarea obiectului unei sesizări ulterioare unei cereri de reexaminare formulate potrivit art. 77 alin. (2) din Constituție

Prin Decizia nr. 334/2018, Curtea Constituțională s-a pronunțat asupra obiecției de neconstituționalitate ridicată de Președintele României cu privire la dispozițiile Legii pentru completarea Legii nr. 176/2010 privind integritatea în exercitarea funcțiilor și demnităților publice, pentru modificarea și completarea Legii nr. 133/2007 privind înființarea, organizarea și funcționarea Agenției Naționale de Integritate, precum și pentru modificarea și completarea altor acte normative. Această obiecție de neconstituționalitate a fost ridicată după ce, în prealabil, Curtea Constituțională fusese sesizată cu o altă obiecție de neconstituționalitate, respinsă de Curte, iar Președintele României a formulat o cerere de reexaminare, potrivit art. 77 alin. (2) din Constituție, legea fiind adoptată de Parlament, fără nicio modificare redacțională față de forma sa inițială.

Prin această decizie, publicată în Monitorul Oficial, Partea I, din data de 31 mai 2018, Curtea a arătat că există două motive de inadmisibilitate a obiecției ridicate de Președintele României. Primul dintre acestea este legat de faptul că obiecția de neconstituționalitate a fost formulată cu depășirea termenului stabilit prin ipoteza a treia din paragraful 70 al Deciziei nr. 67/2018, cu referire la termenul de 20 de zile de promulgare, conform art. 77 alin. (1) din Constituție. Conform considerentelor Curții, motivele intrinseci puteau fi formulate doar în intervalul 21 decembrie 2017 – 9 ianuarie 2018, care corespunde unui termen definit de Curte ca fiind un termen ipotetic. Evidența stabilirii ulterioare a acestui concept este de netăgăduit, fiind indicată expres în chiar conținutul deciziei. Acest concept a fost stabilit ulterior perioadei indicate de Curte, prin Decizia nr. 67/2018, publicată în

Monitorul Oficial la data de 13 martie 2018, dată de la care această decizie este general obligatorie și are putere numai pentru viitor. Astfel, singura interpretare ce poate fi dată în concordanță cu art. 147 alin. (4) din Constituție este cea în care aprecierea cu privire la admisibilitatea unei sesizări formulate de Președintele României cu privire la motive intrinseci de neconstituționalitate trebuie să se raporteze la termene ce încep să curgă după momentul publicării acestei decizii în Monitorul Oficial, moment de la care considerentele devin general obligatorii.

Cel de al doilea motiv reținut de Curte se referă la faptul că obiecția de neconstituționalitate nu vizează dispoziții legale care să fi fost supuse reexaminării. Potrivit par. 31 din Decizia nr. 334/2018, Curtea a reținut că în respectiva cauză *„devin aplicabile cele constatate de Curtea Constituțională prin Decizia nr. 975 din 7 iulie 2010, publicată în Monitorul Oficial al României, Partea I, nr. 568 din 11 august 2010, care privesc o condiție de admisibilitate referitoare la sfera sa de competență, și anume că, în ipoteza în care critica autorilor obiecției de neconstituționalitate „vizează un text de lege care nu a făcut obiectul reexaminării în sensul art. 147 alin. (2) din Constituție, obiecția de neconstituționalitate nu îndeplinește o condiție de admisibilitate, și anume aceea de a se limita la modificările ce au fost aduse legii în procesul de reexaminare. Întrucât obiecția de neconstituționalitate este inadmisibilă, Curtea nu va mai proceda la examinarea criticilor formulate pe fondul reglementării”. Aceste considerente, raportate la art. 147 alin. (2) din Constituție, sunt aplicabile mutatis mutandis cererii de reexaminare formulate de Președintele României, în condițiile art. 77 alin. (2) din Constituție”*.

Prin acest considerent, Curtea a extins aplicarea jurisprudenței sale din Decizia nr. 975/2010 privind reexaminarea unei legi în baza art. 147 alin. (2) din Constituție, după o decizie de admitere a Curții Constituționale prin care legea a fost declarată neconstituțională și la situația legilor a căror reexaminare a fost solicitată de Președintele României în condițiile art. 77 alin. (2) din Constituție, fără a circumstanța această aplicare în funcție de etapa în care se află respectiva lege.

Reexaminarea unei legi ca urmare a constatării neconstituționalității acesteia, potrivit art. 147 alin. (2) din Constituție, declanșează obligația Parlamentului de a reexamina dispozițiile respective pentru punerea lor de acord cu decizia Curții Constituționale. În cadrul procedurii legislative, Parlamentul poate interveni strict asupra prevederilor neconstituționale și *„asupra altor prevederi legale numai dacă acestea se găsesc într-o legătură indisolubilă cu dispozițiile declarate ca fiind neconstituționale, pentru a asigura caracterul unitar al reglementării, și, în măsura*

în care se impune, va recorela celelalte dispoziții ale legii ca operațiune de tehnică legislativă, fără a putea aduce alte modificări de substanță legii în cauză” (Decizia nr. 33/2018, par. 187).

Totodată, prin Decizia nr. 334/2018, par. 32 Curtea a arătat că „*un text legal care nu a format obiectul reexaminării în procedura de punere de acord a dispozițiilor constatate ca fiind neconstituționale cu decizia de neconstituționalitate, el nu poate forma obiectul controlului de constituționalitate a legii reexamineate*”. Contextul în care a fost pronunțată Decizia nr. 334/2018 viza o lege care a fost supusă în prealabil unui control de constituționalitate, la sesizarea unui sau mai multor titulari al dreptului de sesizare, prevăzuți de art. 146 lit. a), iar ca urmare a constatării neconstituționalității legii și expresie a supremației Constituției și efectului deciziilor Curții Constituționale, legea trebuia să fie pusă în acord, respectându-se cadrul trasat de decizia Curții Constituționale, prin raportare la prevederile analizate.

În mod similar, Curtea a reținut că cererea de reexaminare formulată conform art. 77 alin. (2) din Constituție are drept efect redeschiderea procedurii legislative, însă numai în limitele cererii de reexaminare, iar Parlamentul „*trebuie să reexamineze toate textele de lege la care face referire cererea Președintelui României, precum și pe cele care au legătură cu acestea, asigurându-se succesiunea logică a ideilor și coerența reglementării*” (Decizia nr. 334/2018, par. 32).

Totuși, în continuarea acestor considerente, Curtea a reținut că „*(...) și în privința legii adoptate ca urmare a admiterii cererii de reexaminare, în măsura în care un text legal nu a format obiectul reexaminării, el nu poate forma obiectul controlului de constituționalitate a legii reexamineate. De asemenea, întrucât cererea de reexaminare nu este obligatorie pentru Parlament, spre deosebire de decizia de neconstituționalitate, în cazul în care Parlamentul o respinge sau o admite în parte, nu pot forma obiect al controlului de constituționalitate dispozițiile legale nereexamineate, și anume cele care nu au suferit niciun eveniment legislativ în procedura de reexaminare. Prin urmare, indiferent că o cerere de reexaminare a fost admisă/admisă în parte/respinsă, pot forma obiectul controlului a priori de constituționalitate numai dispozițiile legale supuse unor intervenții legislative în procedura de reexaminare, precum și procedura de adoptare a legii în urma cererii de reexaminare, cu titlu exemplificativ, reținându-se cvorumul de ședință, majoritatea de vot sau ordinea de sesizare a Camerelor Parlamentului. În măsura în care titularii dreptului de sesizare a Curții Constituționale prevăzuți la art. 146 lit. a) teza întâi din Constituție formulează o obiecție de neconstituționalitate fără a*

contesta diferența specifică dintre varianta redacțională a legii reexaminată și cea inițială a legii, Curtea urmează să constate inadmisibilitatea acesteia”.

Prin intermediul acestui considerent, Curtea a creat o nouă orientare jurisprudențială și un nou revirement jurisprudențial nemarcat în mod expres. Așa cum am arătat anterior, Decizia nr. 32/2018, Decizia nr. 63/2018, Decizia nr. 536/2016, Decizia nr. 442/2015, Decizia nr. 1/2015, Decizia nr. 183/2014, Decizia nr. 56/2014 reprezintă exemple în care Curtea a verificat admisibilitatea obiecțiilor formulate, a constatat că a fost legal sesizată și chiar, în urma analizei unor critici de neconstituționalitate intrinsecă sau extrinsecă, fără legătură cu textul reexaminării formulate în temeiul art. 77 alin. (2) din Constituție, a admis sesizările.

Cele două evoluții jurisprudențiale ale Curții: (i) cea privind instituirea unui termen ipotetic de sesizare și (ii) extinderea jurisprudenței aplicabile obiecțiilor ulterioare unei reexaminări realizate potrivit art. 147 alin. (2) din Constituție și la cele formulate ulterior reexaminărilor formulate de Președintele României, potrivit art. 77 alin. (2) din Constituție, ambele realizate prin revirimente jurisprudențiale nemarcate în mod expres, au fost invocate ulterior și în cuprinsul altor decizii.

Spre exemplu, prin Decizia nr. 357/2018, Curtea Constituțională a respins ca inadmisibilă o sesizare a Președintelui României considerând tardiv introdusă obiecția de neconstituționalitate. Curtea a aplicat considerentele dezvoltate în Decizia nr. 67/2018 și a statuat că „*având în vedere că o parte din criticile formulate în prezenta cauză vizează conținutul normativ al unor dispoziții ale legii în forma adoptată inițial de Parlament, care nu au fost supuse procedurii de reexaminare, pentru care termenul de exercitare a dreptului de sesizare a Curții Constituționale a început să curgă din data de 21 decembrie 2017, Curtea reține că este cu atât mai puțin îndrituită să efectueze un astfel de control, fiind depășit stadiul procedurii constituționale în care ar fi putut fi formulate critici de neconstituționalitate cu privire la respectivele prevederi legale*”. Astfel, prin această decizie, Curtea Constituțională a stabilit că Președintele României trebuia să țină cont de un termen care a început să curgă în data de 21 decembrie 2017, în condițiile în care stabilirea acestui termen ipotetic de 20 de zile de sesizare a Curții Constituționale de la primirea legii de către Președintele României a fost realizată pentru prima dată prin Decizia nr. 67/2018, decizie general obligatorie de la data publicării ei în Monitorul Oficial, și anume, din data de 13 martie 2018.

Prin Decizia nr. 357/2018 instanța constituțională a reluat considerentele din Decizia nr. 67/2018, arătând că „*potrivit jurisprudenței recente și constante*” a

Curții (Deciziile nr. 67/2018, nr. 299/2018 și nr. 334/2018), „o interpretare contrară, bazată pe ideea că nu există un termen-limită pentru sesizarea instanței de contencios constituțional, ar conduce la concluzia că formularea unei sesizări de neconstituționalitate, ce determină întreruperea termenului de promulgare, creează o situație în care subiectele de drept prevăzute de art. 146 lit. a) din Constituție pot sesiza sine die instanța constituțională, lipsind de efecte juridice dispozițiile legale și constituționale referitoare la termenele de exercitare a drepturilor procesuale în fața acesteia. S-ar putea ajunge la situația în care titularii dreptului de sesiza ar formula alternativ și succesiv, pe motive identice sau diferite, un număr nelimitat de obiecții de neconstituționalitate cu privire la o anumită lege, împrejurare care ar prelungi nepermis procedura legislativă, blocând indirect finalizarea acestei proceduri și deci intrarea în vigoare a actului adoptat de Parlament”.

De altfel, recente și consecvent jurisprudenței îndelungate a Curții sunt și soluțiile pronunțate de Curtea Constituțională prin Decizia nr. 32/2018 și Decizia nr. 63/2018 (decizie publicată în M. Of. Partea I, nr. 201, din data de 6 martie 2018, cu 7 zile înainte de publicarea Deciziei nr. 67/2018).

4. Condițiile unor revirimente jurisprudențiale

Cele două decizii ale Curții Constituționale, respectiv Decizia nr. 67/2018 și Decizia nr. 334/2018 au fost invocate ulterior și în decizii precum Decizia nr. 357/2018, Decizia nr. 385/2018, Decizia nr. 390/2018, Decizia nr. 391/2018, Decizia nr. 416/2018 sau Decizia nr. 637/2020.

Acestea au marcat o nouă concepție a instanței constituționale cu privire la admisibilitatea obiecțiilor de neconstituționalitate formulate de Președintele României, atât din perspectiva termenului, cât și din perspectiva motivelor (extrinseci și/sau intrinseci) pe care acesta le poate invoca. Aceste evoluții au constituit, în realitate, revirimente ale jurisprudenței constante a Curții Constituționale de 26 de ani în materie, chiar dacă acestea nu au fost marcate în mod expres în deciziile amintite.

În jurisprudența sa, Curtea a arătat că revirimentele de jurisprudență au fost motivate:

- i. de reevaluarea unor standarde de protecție pe care anumite dispoziții constituționale (referitoare la drepturi și libertăți fundamentale) le oferă cetățenilor (Decizia nr. 651/2017);
- ii. de evoluția legislației, a doctrinei, a practicii judiciare și de necesitatea respectării unui just echilibru în raport cu o anumită valoare socială ocrotită (Decizia nr. 368/2017);
- iii. de schimbarea condițiilor vieții social-politice din România (Decizia nr. 75/2011) etc.
- iv. sau chiar de reevaluarea unei jurisprudențe anterioare, cu scopul de a conferi efectivitate atribuțiilor Curții Constituționale (spre exemplu, Hotărârea 66/2019, referitoare la atribuția Curții Constituționale prevăzută de art. 146 lit. f) din Constituție).

Din analiza jurisprudenței Curții și a deciziilor anterior menționate, rezultă că astfel de revirimente jurisprudențiale sunt necesare, uneori, tocmai pentru a asigura efectivitatea controlului de constituționalitate și a nu transforma acest control în unul pur teoretic, ci într-un remediu efectiv de natură să asigure supremația Constituției, iar, în cazul de față, de a înlătura orice viciu de neconstituționalitate, înainte ca legea să intre în vigoare și să producă efecte contrare Legii fundamentale.

Prin Decizia nr. 583/2018, par. 107, analizând o obiecție formulată de Președintele României privind modificarea și completarea Legii nr. 303/2004 privind statutul judecătorilor și procurorilor, ca urmare a parcurgerii a patru cicluri legislative anterior - în urma declarării în două rânduri de către Curtea Constituțională a unor prevederi din legea respectivă ca fiind neconstituționale, respectiv în urma formulării unei cereri de reexaminare de către Președintele României, potrivit art. 77 alin. (2) din Constituție - Curtea a refuzat calificarea evoluțiilor jurisprudențiale amintite drept revirimente jurisprudențiale.

Curtea a reținut că „*jurisprudența Curții Constituționale a stabilit, într-un mod lipsit de echivoc, că, în soluționarea obiecțiilor de neconstituționalitate formulate după ce a fost parcurs procesul de reexaminare potrivit art. 77 alin. (2) sau art. 147 alin. (2) din Constituție, competența instanței constituționale se circumscrie doar la elementele de noutate rezultate în urma acestuia reprezintă un element de continuitate a jurisprudenței sale, întrucât Curtea a valorificat considerentele de principiu cuprinse în Decizia nr. 975 din 7 iulie 2010, publicată în Monitorul Oficial al României, Partea I, nr. 568 din 11 august 2010. Astfel, Curtea constată că nu există niciun reviriment jurisprudențial cu privire la*

angajarea competenței sale de soluționare a obiecțiilor de neconstituționalitate formulate în condițiile art. 77 alin. (2) sau art. 147 alin. (2) din Constituție, care să fi reconsiderat sau infirmat practica anterioară a Curții Constituționale. Un reviriment jurisprudențial trebuie motivat și explicat pentru a justifica îndepărtarea de la o anumită dezlegare dată unei probleme de drept; or, cu privire la problema de drept analizată, se reține că nicio decizie a Curții Constituționale nu a infirmat în drept dezlegarea de principiu pe care a dat-o Curtea în decizia antereferită, ci, din contră, când a fost pusă în situația de a se pronunța asupra obiecțiilor de neconstituționalitate formulate după parcurgerea procesului de reexaminare potrivit art. 77 alin. (2) sau art. 147 alin. (2) din Constituție, Curtea a aplicat-o, fără a se îndepărta de la aceasta”.

Or, așa cum am arătat în toate deciziile amintite, precum Decizia nr. 32/2018, Decizia nr. 63/2018, Decizia nr. 536/2016, Decizia nr. 442/2015, Decizia nr. 1/2015, Decizia nr. 183/2014, Decizia nr. 56/2014, Curtea a declarat admisibile obiecțiile și le-a analizat prin prisma criticilor intrinseci sau extrinseci aduse. Într-o jurisprudență constantă de 26 de ani, până în anul 2018, Curtea Constituțională a analizat sesizări ale Președintelui României ulterior formulării unor cereri de reexaminare de către acesta, în baza art. 77 alin. (2) din Constituție, indiferent de dispozițiile reexamine de către Parlament, conferind substanță atribuției de sesizare a Curții Constituționale pe calea unui control *a priori* de către titularii prevăzuți de art. 146 lit. a) din Constituția României.

Aplicarea *mutatis mutandis* a limitelor de verificare a constituționalității unei legi, în urma reexaminării realizate potrivit art. 147 alin. (2) din Constituție, dezvoltate în cuprinsul Deciziei nr. 975/2010, și în cazul formulării unei obiecții de neconstituționalitate ulterior unei cereri de reexaminare transmisă în temeiul art. 77 alin. (2) din Constituție conduce la o restrângere a unei atribuții constituționale a Președintelui României și chiar la restrângerea rolului și atribuției Curții Constituționale de realizare a controlului constituționalității legilor înainte de promulgarea acestora.

Așa cum am arătat anterior, Decizia nr. 67/2018 a fost pronunțată de Curtea Constituțională în ipoteza unor obiecții succesive formulate de alți titulari ai dreptului de sesizare prevăzuți de art. 146 lit. a), cărora li se aplică un termen de protecție de 2 sau 5 zile, iar Decizia nr. 334/2018 care a extins raționamentul aplicabil unei reexaminări formulate în temeiul art. 147 alin. (2) din Constituție a fost pronunțată cu privire la o lege care fusese anterior supusă unui control de

constituționalitate, iar ulterior, Președintele României ceruse reexaminarea acestora potrivit art. 77 alin. (2) din Constituție.

5. Efectele noilor orientări jurisprudențiale ale Curții Constituționale

A aplica jurisprudența referitoare la limitele sesizării ca urmare a unei reexaminări realizate de Parlament în temeiul art. 147 alin. (2) din Constituție și la situația reexaminării solicitate de Președintele României statuându-se că nu ar putea fi controlate în această etapă a procedurii legislative acele prevederi ale legii care *„nu au suferit niciun eveniment legislativ în procedura de reexaminare”* restrânge sfera controlului de constituționalitate, căci exclude din sfera prevederilor controlate nu doar acele dispoziții care nu au format obiect al cererii de reexaminare, ci și pe cele care, deși au fost reexaminare, nu au suferit nicio modificare în urma reexaminării. Se ajunge astfel la situații în care legile nu mai pot forma obiect al controlului prealabil de constituționalitate prin efectul termenului ipotetic instituit prin Decizia Curții Constituționale nr. 67/2018.

Mai mult, limitarea, pe cale jurisprudențială, a atribuției Președintelui României de a sesiza Curtea Constituțională înainte de promulgarea legii, termen instituit chiar de norma constituțională a art. 146 lit. a) conduce, pe de o parte, la afectarea rolului constituțional al Președintelui României de a veghea la respectarea Constituției și la buna funcționare a autorităților publice, potrivit art. 80 alin. (2) din Constituție și, pe de altă parte, la limitarea competenței Curții Constituționale de a realiza controlul de constituționalitate al legilor, pe calea controlului *a priori*.

Controlul de constituționalitate *a priori* este un control plenar realizat de Curtea Constituțională, potrivit atribuției sale stabilite de legiuitorul constituant. Acesta poate fi realizat doar atunci când toate subiectele de sezină pot formula toate argumentele de neconstituționalitate. În cazul particular al Președintelui României, dacă cererea de reexaminare este respinsă în totalitate sau acceptată parțial de Parlament - în condițiile în care art. 77 nu stabilește prin el însuși o ordine de precădere a realizării celor două atribuții constituționale - este cu atât mai necesar ca Președintele să poată formula toate argumentele de neconstituționalitate pe care le identifică cu privire la respectiva lege, în urma unei reexaminări formulate în prealabil.

Apreciem că doar în acest mod poate fi realizat plenar atât rolul constituțional al Președintelui României de a veghea la respectarea Constituției, cât și rolul constituțional al Curții Constituționale de a asigura supremația legii fundamentale.

Termenele de promulgare a legii stabilite de art. 77 din Constituție (20 sau 10 zile de la primirea legii) vizează raporturile dintre Președintele României și Parlament referitoare la promulgarea legilor și sunt termene nesusceptibile de întrerupere ori suspendare. Acestea nu au natura unor termene procedurale relevante pentru sesizarea Curții Constituționale și totodată, nu pot căpăta natură juridică diferită după cum sunt aplicate în raporturile dintre șeful statului și Parlament, ca termene de promulgare a legii, respectiv în fața Curții Constituționale drept termene ipotetice de decădere, cu consecința inadmisibilității obiecțiilor de neconstituționalitate. Aceste aspecte au fost subliniate, de altfel și în opiniile separate ale Deciziei Curții Constituționale nr. 637/2020, Deciziei nr. 67/2018, respectiv Deciziei nr. 334/2018.

De altfel, termenul prevăzut de art. 77 alin. (3) din Constituție este un termen distinct, prevăzut de legiuitorul constituant și nu reprezintă un nou termen prevăzut de art. 77 alin. (1) din Constituție.

Dispozițiile art. 146 lit. a) din Constituție stabilesc competența Curții de a verifica constituționalitatea legilor înainte de promulgarea acestora, indiferent de momentul la care are loc promulgarea. Așadar, atribuția Curții Constituționale are ca singură limitare TEMPORALA stabilită de legiuitorul constituant condiția ca legea să nu fi fost promulgată de Președintele României la data înregistrării obiecției de neconstituționalitate.

De asemenea, termenele de 5, respectiv 2 zile stabilite la art. 15 din Legea nr. 47/1992, republicată, cu modificările și completările ulterioare, și preluate în regulamentele de funcționare ale celor două Camere parlamentare reprezintă termene de protecție pentru titularii dreptului de sesizare a Curții Constituționale, interval în care Președintele României nu poate să promulge o lege. În jurisprudența sa constantă, Curtea a statuat că termenele cuprinse la art. 15 alin. (2) din Legea nr. 47/1992 au un caracter de protecție pentru titularii dreptului de sesizare a instanței constituționale, astfel încât nu există nicio sancțiune dacă instanța constituțională este sesizată după expirarea acestora. *„În exercitarea controlului a priori de constituționalitate, esențial este ca legea să nu fi fost promulgată la data înregistrării sesizării la Curtea Constituțională”* (a se vedea, cu titlu de exemplu, Decizia nr. 1.612/2010, Decizia nr. 20/2000, Decizia nr. 718/2017, Decizia nr. 767/2016).

Astfel, singurul termen de decădere din dreptul de a sesiza jurisdicția constituțională este cel referitor la promulgarea legii de către Președintele României, prevăzut de art. 146 lit. a) din Legea fundamentală. De aceea, apreciem că sesizările adresate Curții Constituționale în interiorul acestui termen de promulgare a legii sunt admisibile.

De altfel, termenul de 20 și de 10 zile sunt termene care nu au natura juridică exclusiv a unor termene de formulare a unei acțiuni în fața Curții. Semnificația lor este să ofere un timp rezonabil titularului prerogativei promulgării legii de a analiza conținutul respectivei legi și tocmai de aceea sunt diferite, în funcție de ipoteze diferite. Scopul legiuitorului constituant nu a fost acela de a oferi acestor termene semnificația unor termene pentru formularea unei acțiuni în fața Curții Constituționale, ci semnificația unui termen rezonabil pentru analiza legii în vederea identificării unei decizii din partea Președintelui – fie promulgă legea, fie formulează cerere de reexaminare, fie formulează obiecție de neconstituționalitate.

Or, pe cale de interpretare, termenul de 20 de zile pentru promulgare prevăzut de art. 77 din Constituție, termen care vizează exclusiv competența Președintelui României, a fost transformat, din perspectiva raporturilor dintre Președinte și Curtea Constituțională, într-un termen ipotetic de formulare a acțiunii din perspectiva art. 146 lit. a din Constituție, care stabilește un singur termen pentru formularea obiecțiilor de constituționalitate - până la promulgarea legii. Apreciem că nu art. 77 – care stabilește competența Președintelui României de promulgare a legii - trebuie interpretat prin prisma art. 146 lit. a, care stabilește atribuția Curții Constituționale, ci art. 146 lit. a trebuie interpretat prin prisma art. 77 din Constituție.

Astfel, la prima activare a competenței de promulgare, termenul constituțional este de 20 de zile, Președintele putând fie să promulge legea, fie să sesizeze Curtea, fie să ceară reexaminarea legii, fără ca legiuitorul constituant să distingă cu privire la ordinea de exercitare a acestor ultime două atribuții constituționale. La cea de a doua activare a competenței de promulgare - după reîntoarcerea legii după parcurgerea unei proceduri de reexaminare în baza art. 147 alin. (2) sau art. 77 alin. (2) sau după ce o obiecție a fost respinsă de Curtea Constituțională - termenul este de 10 zile tocmai pentru a nu extinde perioada de promulgare a legii, dar fără a elimina posibilitatea de a exercita oricare dintre cele două atribuții plenare pe care Președintele României nu le-a exercitat în primul termen. Astfel, în termen de 10 zile, Președintele: (i) fie promulgă legea; (ii) fie

sesizează Curtea cu privire la elementele de neconstituționalitate extrinseci sau intrinseci, indiferent dacă cererea de reexaminare i-a fost respinsă total, parțial sau adoptată în integralitate; (iii) fie formulează cerere de reexaminare dacă Curtea a respins obiecția de neconstituționalitate formulată de Președintele României.

Așadar, prin interpretarea voinței originare a legiuitorului constituant, termenul de 20 de zile pentru analiza legii trimise la promulgare nu poate fi transformat, prin interpretarea Curții, într-un termen ipotetic – în fapt, un termen concret, prin efectele acestei interpretări - de formulare a unei obiecții de neconstituționalitate cu privire la ansamblul elementelor de neconstituționalitate identificate de Președinte. Cele două atribuții ale Președintelui din art. 77 din Constituție au fost reglementate de legiuitorul constituant pentru a fi exercitate plenar și alternativ, nu pentru a fi exercitate trunchiat și succesiv.

Distinct de efectele amintite, a admite o astfel de interpretare a unor termene constituționale – prin care ulterior unei reexaminări formulate în baza art. 77 alin. (2) din Constituție posibilitatea de sesizare a Curții Constituționale ar fi limitată - nu afectează doar rolul constituțional și atribuțiile Președintelui României sau competența Curții Constituționale de a realiza un control *a priori*, dar conduce și la golirea de conținut al unui mecanism de control și echilibru în cadrul sistemului constituțional român.

O astfel de interpretare conduce, în ipoteza respingerii unei reexaminări formulate de Președintele României potrivit art. 77 alin. (2) din Constituție, prin reluarea, în mod identic, a procedurii parlamentare, chiar la parcurgerea unor proceduri lipsite de sens. Din moment ce ulterior adoptării sale, legea este depusă din nou la secretarii celor două Camere pentru exercitarea dreptului de sesizare a Curții Constituționale, într-o astfel de situație, orice sesizare a Curții ar fi inadmisibilă, prin aplicarea termenului ipotetic dezvoltat pe cale jurisprudențială, aspect ce ar contrazice însăși esența termenului de 10 zile prevăzut de art. 77 alin. (3) din Constituție.

Nu în ultimul rând, aplicarea unui termen ipotetic de sesizare a Curții Constituționale neprevăzut de Legea fundamentală și aplicarea unor limite cu privire la conținutul sesizării, în condițiile în care Președintele României ar formula pentru prima dată o sesizare a Curții cu privire la o lege încă nepromulgată conduce la situația în care șeful statului ar fi de fiecare dată obligat să sesizeze întâi Curtea

Constituțională în situația unor posibile vicii de neconstituționalitate și ulterior să folosească instrumentul reexaminării legii, potrivit art. 77 alin. (2) din Constituție. Or, o atare ordine a exercitării atribuțiilor putea fi prevăzută doar de legiuitorul constituant, aspect neregăsit în Legea fundamentală.

În plus, o asemenea ordine rigidă a exercitării atribuțiilor — ordine pe care legiuitorul constituant nu a dorit să o impună — generează și o problemă de eficiență în exercitarea prerogativelor Președintelui. În situația în care Președintele formulează o cerere de reexaminare după ce Curtea a confirmat constituționalitatea legii, Parlamentul, știind că legea a trecut deja testul de constituționalitate, nu mai are niciun impediment real să respingă cererea de reexaminare în bloc, fără a-i acorda atenția cuvenită și fără a mai analiza în substanță observațiile formulate de Președintele României.

Or, o astfel de consecință ar contraveni spiritului Constituției României, întrucât ar limita efectele concrete ale atribuțiilor prezidențiale, transformând cererea de reexaminare într-un instrument lipsit de eficiență juridică. Constituția nu poate fi interpretată într-un mod care să reducă efectele mecanismelor sale de echilibru instituțional și de control reciproc între autoritățile publice. Din contră, interpretarea legii fundamentale trebuie să fie una care asigură efectivitatea și finalitatea prerogativelor constituționale, nu care le golește de conținut.

Analiza șefului statului se bazează atât pe considerente de oportunitate, cât și de constituționalitate, în exercitarea rolului său de a veghea la respectarea Constituției, la buna funcționare a autorităților publice și în exercițiul funcției de mediator între autoritățile statului, precum și între stat și societate. În situația în care Președintele României consideră că o lege este lipsită de oportunitate, dar aceasta cuprinde și potențiale vicii de neconstituționalitate, inclusiv extrinseci, care ar conduce la declararea legii ca fiind neconstituțională în ansamblu și la încetarea procesului legislativ, Președintele poate solicita Parlamentului să corecteze deficiențele legii, prioritizând nevoia de îmbunătățire a conținutului respectivului act normativ, oferind posibilitatea Parlamentului de a corecta eventualele deficiențe de natură extrinsecă și de a adopta o lege cu un conținut normativ îmbunătățit.

De asemenea, dacă Președintele României a invocat atât aspecte de constituționalitate, cât și aspecte de oportunitate în cererea de reexaminare, iar Parlamentul le respinge sau intervine doar asupra aspectelor care țin de oportunitatea

unor dispoziții din lege, șeful statului ar trebui să poată formula o obiecție de neconstituționalitate pentru motivele de neconstituționalitate. Astfel, în privința motivelor pentru care Președintele poate formula o cerere de reexaminare, nu există nicio interdicție în privința motivelor pe care Președintele României le poate invoca, pentru a evita sesizarea Curții Constituționale. Cele două instrumente pe care Președintele le are la dispoziție și care decurg din competența sa constituțională sunt diferite, prin natura lor. În timp ce reexaminarea unei legi reprezintă expresia colaborării loiale între Președinte și Parlament, sesizarea de neconstituționalitate este actul Președintelui prin care se declanșează controlul de constituționalitate, expresie a unui conflict potențial dintre voința Parlamentului exprimată prin lege și constituție.

Astfel, logica art. 77 este de a oferi alternative pentru soluționarea unor poziții divergente între Parlament și Președinte cu privire la conținutul unei legi până la momentul promulgării, fără să distingă cu privire la calea de urmat – sesizarea Curții Constituționale sau reexaminarea legii. Cele două atribuții nu pot fi exercitate în paralel pentru aceleași motive, însă atunci când există posibilitatea remedierii, pe calea unei reexaminări formulate în temeiul art. 77 alin. (2) din Constituție, a unor aspecte de neconstituționalitate, Președintele nu ar mai fi nevoit să formuleze o obiecție de neconstituționalitate, iar Parlamentul nu ar fi pus în situația ca legea să îi fie declarată neconstituțională.

Ulterior parcurgerii ciclului legislativ, în situația în care Președintele consideră că legea cuprinde totuși norme contrare Constituției, în virtutea rolului său constituțional de a veghea la respectarea Constituției, de a proteja drepturile și libertățile cetățenilor sau a veghea la buna funcționare a autorităților publice, inclusiv la aspecte precum protecția proprietății publice a statului român, Președintele se poate adresa Curții Constituționale pentru verificarea constituționalității legii respective în ansamblul său, fiind pentru prima dată când exercită o astfel de prerogativă în privința respectivului act, situație aplicabilă și în cazul de față.

În ipoteze specifice precum este cea a legii aflate la promulgare, prezența în continuare a unor deficiențe ale legii precum sunt cele expuse în secțiunea II, care ridică probleme de constituționalitate ar trebui să permită Președintelui României să sesizeze Curtea cu toate aspectele pe care le-a identificat. Mai mult, așa cum am arătat anterior, în condițiile succesiunii unor mandate, a opune Președintelui

României o cerere de reexaminare formulată de un alt șef al statului prin raportare la orientarea jurisprudențială expusă echivalează cu o restrângere a competenței conferită acestuia de legiuitorul constituant.

6. Rolul constituțional al Președintelui României și al Curții Constituționale

Aprecierea asupra admisibilității prezentei sesizări se întemeiază pe necesitatea corelării noii jurisprudențe constituționale cu rolul constituțional al Președintelui României prevăzut la art. 80 alin. (2), precum și cu rolul constituțional al Curții Constituționale, de garant al supremației Constituției, prevăzut la art. 142 alin. (1) din Constituție.

Curtea Constituțională este garantul supremației Constituției, iar acest rol dat de legiuitorul constituant dă substanță unui principiu fundamental al statului de drept contemporan. Supremația Constituției implică subordonarea autorităților publice față de Constituție, și limitarea puterii politice prin drept, ceea ce îi conferă Curții eficiența necesară realizării imperativelor statului de drept. Controlul constituționalității legilor reprezintă una dintre cele mai importante garanții juridice ale supremației Constituției, iar controlul de constituționalitate presupune protejarea drepturilor și libertăților fundamentale, dar și limitarea autorităților statului prin raportare la Legea fundamentală.

Controlul *a priori* este un control preventiv, având ca scop prevenirea introducerii în sistemul juridic a unor norme contrare Constituției. În acest sens, controlul *a priori* realizat de Curtea Constituțională, înlăturarea viciilor de neconstituționalitate înainte ca legea să fie promulgată, publicată în Monitorul Oficial și să producă efecte dă expresie rolului Curții Constituționale de garant al supremației Constituției. În cuprinsul documentului „*Rule of Law Checklist*”, Comisia de la Veneția menționează chiar la pct. 108 - 113 necesitatea unui control efectiv de constituționalitate.

Adunarea constituantă aleasă în anii 1990 a optat pentru un tip de control al constituționalității legilor exercitat de o autoritate publică politico-jurisdicțională, iar legitimitatea controlului de constituționalitate rezidă chiar în voința suverană a națiunii exprimată în textele constituționale. De aceea, competența, rolul Curții Constituționale și atribuțiile sale sunt stabilite în mod expres în cuprinsul Legii

fundamentale. Curtea Constituțională se supune numai Constituției și legii organice privind organizarea și funcționarea sa, iar competența Curții Constituționale este înscrisă în textul legii fundamentale.

Data fiind esența sa și funcția sa socială, Constituția are o valoare juridică superioară față de alte norme de drept, iar reglementarea principalelor raporturi de putere, garantarea drepturilor și libertăților fundamentale reprezintă doar un factor al supremației Constituției. Supremația Constituției nu este doar un principiu înscris în textul constituțional al art. 1 alin. (5) din Constituție, ci unul dublat de garanții juridice, cele mai importante fiind controlul constituționalității legilor și contenciosul administrativ.

Deși tezele proiectului de Constituție prevedeau dreptul Consiliului Constituțional de a se sesiza din oficiu și a se pronunța (i) asupra constituționalității legilor și a ordonanțelor Guvernului emise în baza delegării legislative; (ii) asupra constituționalității legilor organice înainte de promulgarea lor sau (iii) asupra constituționalității regulamentelor Camerelor Parlamentului, textul constituțional a reținut dreptul Curții de a se pronunța din oficiu doar asupra inițiativelor de revizuire din Constituție, în cazul legilor controlul *a priori* fiind realizat la sesizarea titularilor prevăzuți de art. 146 lit. a) din Constituție.

Dreptul unor autorități prevăzute de art. 146 lit. a) din Constituție de a sesiza Curtea Constituțională cu o obiecție de neconstituționalitate reprezintă un mecanism juridic eficient menit să contracareze excesul de putere al Parlamentului, să protejeze valorile înscrise în Constituție, drepturile și libertățile cetățenilor, constituind totodată, un mecanism al separației și echilibrului puterilor în stat. Totodată, art. 146 lit. a) stabilește *ratione materiae* competența Curții de a analiza legi nepromulgate de șeful statului și nepublicate în Monitorul Oficial, acte care nu fac încă parte din ordinea juridică a statului român.

În aceste condiții, posibilitatea Președintelui României de a sesiza Curtea Constituțională în procedura prevăzută de art. 77 alin. (3) din Constituție cu privire la o lege care a fost supusă anterior unei reexaminări cerute de Parlament, indiferent de motivele invocate, conferă substanță atribuției Curții Constituționale de realizare a controlului *a priori*. Dispozițiile art. 77 alin. (3) nu pot restrânge dreptul de a contesta constituționalitatea legii respective, exercitându-și o prerogativă prevăzută de Constituție. Așa cum s-a arătat și în doctrină „*este în afara logicii constituționale*

*să privezi indirect șeful statului de dreptul de a-și exercita o prerogativă stabilită prin Constituție”, iar dacă legiuitorul constituant ar fi stabilit o limitare a dreptului de sesizare a Curții Constituționale, s-ar fi prevăzut doar un termen foarte scurt, necesar operațiunii tehnice de emitere a decretului de promulgare. (C. Ionescu, *Tratat de drept constituțional contemporan*, ed. a 3-a, C.H. Beck, 2019, p. 1326).*

Or, termenul de 10 zile instituit de art. 77 alin. (3) permite Președintelui României să evalueze legea transmisă la promulgare, în ansamblul său, indiferent de motivele transmise în cererea de reexaminare și să își exercite dreptul de a sesiza Curtea Constituțională până la promulgarea legii, potrivit art. 146 lit. a) din Legea fundamentală.

În ceea ce privește rolul constituțional al Președintelui României, Curtea a statuat că „*art. 80 alin. (1) din Constituție este un text constituțional de principiu. De aceea, el nu trebuie interpretat restrictiv, ci în spiritul Constituției (...)*”. (Decizia nr. 784/2012). De asemenea, prin Decizia nr. 284/2014, Curtea a mai reținut că „*Funcțiile de garanție și de veghe consacrate în art. 80 alin. (1) din Constituție implică prin definiție observarea atentă a existenței și funcționării statului, supravegherea vigilentă a modului în care acționează actorii vieții publice – autoritățile publice, organizațiile legitimate de Constituție, societatea civilă – și a respectării principiilor și normelor stabilite prin Constituție, apărarea valorilor consacrate în Legea fundamentală*”.

Așadar, deși, în mod firesc respectarea Constituției și a tuturor celorlalte acte normative este o obligație ce revine, în egală măsură, tuturor subiectelor de drept, din arhitectura constituțională rezultă că legiuitorul constituant a înțeles să instituie în mod expres pentru Președintele României și pentru Curtea Constituțională competențe speciale în raport cu Legea fundamentală. Față de aceste considerente, asimilarea Președintelui României cu celelalte subiecte de sezină enumerate la art. 146 lit. a) din Constituție nu este posibilă.

De altfel, Decizia nr. 67/2018 care, în viziunea Curții Constituționale marchează revirimentul de jurisprudență, nu îl menționează expres pe Președintele României, între subiectele de sezină cărora această nouă perspectivă li se aplică. De aceea, ținând seama de practica instanței constituționale de 26 de ani și în acord cu principiul încrederii legitime, Președintele României și-a exercitat cu bună-credință dreptul de a sesiza Curtea Constituțională și după momentul publicării acestei

decizii. Decizia nr. 334/2018 nu numai că analizează dreptul Președintelui României din perspectiva considerentelor Deciziei nr. 67/2018, asimilându-l în mod expres cu celelalte subiecte de sezină, dar introduce și un alt criteriu suplimentar în materia admisibilității, respectiv acela al imposibilității invocării unor motive intrinseci de neconstituționalitate, în ipoteza în care legea a cărei reexaminare a fost cerută de Președintele României a fost adoptată de Parlament în aceeași redactare cu cea transmisă inițial la promulgare.

În stabilirea noilor condiții privind admisibilitatea obiecțiilor formulate pe calea controlului anterior, prin Decizia nr. 67/2018, Curtea a statuat că: „*instituirea prin lege a unor termene nu are ca scop decât disciplinarea raporturilor juridice născute între părți și preîntâmpinarea unei conduite abuzive, șicanatorii, a titularilor dreptului pentru care se instituie obligația respectării acestor termene.*”

Disciplinarea modului de exercitare a dreptului de a sesiza Curtea Constituțională în cadrul controlului anterior de constituționalitate, drept prevăzut la art. 146 lit. a) din Constituție, este necesară. Cu toate acestea, considerăm că noua jurisprudență se impune a fi reevaluată în privința dreptului pe care Constituția îl recunoaște Președintelui României, mai ales din perspectiva rolului esențial al acestuia, acela de a veghea la respectarea Legii fundamentale, așa cum am arătat anterior.

În realizarea rolului său constituțional Președintele României are la dispoziție, în materie de legiferare, două instrumente: cererea de reexaminare a legii și sesizarea Curții Constituționale, în condițiile art. 77 și art. 146 lit. a) din Constituție. Ambele mecanisme au fost instituite în considerarea imperativelor de a îmbunătăți legea și de a nu permite ca în dreptul pozitiv să intre norme cu potențial de neconstituționalitate sau care nu se integrează armonios în sistemul normativ existent. Ambele au fost subsumate unor termene, fără însă ca legiuitorul constituant să indice ordinea în care acestea pot fi utilizate sau să realizeze o distincție între motivele de neconstituționalitate extrinsecă și cele de neconstituționalitate intrinsecă (distincție realizată pe cale doctrinară și jurisprudențială). Nefiind constrâns de vreo dispoziție constituțională, în funcție de conținutul normativ și de importanța socială a reglementării, în vederea realizării mandatului său, Președintele României apreciază cu privire la necesitatea utilizării unuia sau altuia dintre cele două instrumente constituționale, precum și cu privire la ordinea acestora.

Atribuția Președintelui României de a formula o obiecție de neconstituționalitate completează ansamblul de mecanisme de control și echilibru, între puterile statului, garanții ale democrației constituționale și expresie a unui regim politic semiprezidențial, astfel cum a fost reținut în jurisprudența Curții Constituționale (Decizia nr. 784/2012, Decizia nr. 683/2014).

Art. 1 alin. (5) din Constituție conferă o valoare egală tuturor normelor constituționale, instituind supremația acestora. Nici legiuitorul constituant, nici jurisprudența constituțională nu au instituit o ierarhie a normelor și o prevalență a rațiunilor de neconstituționalitate intrinsecă în raport cu cele de neconstituționalitate extrinsecă. Din această perspectivă, jurisprudența Curții Constituționale nu enunță rațiunile pentru care, ulterior reexaminării unei legi de către Parlament și adoptării ei în aceeași formă cu cea transmisă inițial la promulgare, această lege nu ar mai putea fi supusă controlului de constituționalitate pentru motive intrinseci. Aceasta cu atât mai mult cu cât, rațiunea de a disciplina materia controlului anterior de constituționalitate, deși răspunde imperativului de realizare a rolului constituțional al Curții, nu răspunde în egală măsură imperativului de realizare a rolului constituțional al Președintelui României, cu consecința impredictibilității împlinirii termenului de promulgare prevăzut de art. 77 alin. (3) din Constituție.

Prin raportare la art. 1 alin. (5), art. 80 alin. (2), art. 147 alin. (4), precum și la art. 148 alin. (4) din Constituție, Președintelui României trebuie să i se recunoască posibilitatea de a sesiza Curtea Constituțională, atât cu motive de neconstituționalitate intrinsecă, cât și cu motive de neconstituționalitate extrinsecă, indiferent dacă se află în ipoteza art. 77 alin. (1) sau în ipoteza art. 77 alin. (3) din Legea fundamentală. Între momentul adoptării unei legi și momentul promulgării acesteia pot trece ani. În acest interval, pe de o parte pot interveni incidente procedurale, iar pe de altă parte realitățile juridice, sociale și politice se pot schimba, uneori în mod fundamental.

Uneori, între momentul adoptării unei legi și momentul promulgării acesteia poate surveni schimbarea jurisprudenței Curții Constituționale, revizuirea Constituției, modificarea tratatelor constitutive ale Uniunii Europene, modificarea reglementărilor europene cu caracter obligatoriu, intrarea în vigoare a unor acte internaționale la care România este parte, inclusiv cele privind drepturile omului. Uneori, între momentul adoptării unei legi și momentul promulgării acesteia poate surveni chiar și schimbarea legislaturii ori a Președintelui României. Toate acestea

sunt comandamente obiective ce pot surveni ulterior epuizării termenului ipotetic de 20 de zile de la primirea legii și care pot pune problema analizei Curții Constituționale cu privire la aspecte de neconstituționalitate intrinsecă. În virtutea rolului său constituțional, Președintele României trebuie să fie abilitat să sesizeze Curtea Constituțională atât cu motive de neconstituționalitate intrinsecă, cât și cu motive de neconstituționalitate extrinsecă, indiferent că se află în ipoteza art. 77 alin. (1) sau în ipoteza art. 77 alin. (3) din Constituție.

Față de aceste considerente, o interpretare contrară ar conduce la o golire de conținut a dispozițiilor art. 80 alin. (2) și ale art. 146 lit. a) din Constituție în privința rolului Președintelui României, dar și a atribuției Curții Constituționale de a verifica constituționalitatea legilor, pe calea controlului *a priori*. Or, este de principiu admis că orice normă este edictată în sensul de a produce efecte juridice, altfel rațiunea de a disciplina materia controlului anterior de constituționalitate pare că se limitează la etapa sesizării Curții Constituționale, sacrificând însuși scopul controlului anterior de constituționalitate, respectiv, acela de a îmbunătăți legea și de a nu permite ca în dreptul pozitiv să intre norme cu potențial de neconstituționalitate sau care nu se integrează armonios în sistemul normativ existent.

În cazul de față, Legea privind completarea art. III din Legea nr. 72/2011 pentru modificarea și completarea Legii nr. 45/2009 privind organizarea și funcționarea Academiei de Științe Agricole și Silvicultură „Gheorghe Ionescu-Șișești” și a sistemului de cercetare-dezvoltare din domeniile agriculturii, silviculturii și industriei alimentare a fost adoptată de Senat, în calitate de primă Cameră sesizată în data de 26 septembrie 2018 și de Camera Deputaților, în calitate de Cameră decizională în data de 17 iunie 2020.

În data de 9 iulie 2020, Președintele României a formulat o cerere de reexaminare, iar în urma parcurgerii unui nou ciclu legislativ, parțial în legislatura 2020 – 2024, parțial în legislatura 2024 – 2028, articolul unic al legii a fost modificat, iar legea a fost transmisă din nou la promulgare, în data de 18 octombrie 2025.

Prezenta obiecție de neconstituționalitate este prima cu care Curtea Constituțională este investită cu privire la această lege care a parcurs trei legislaturi și față de care procedura parlamentară s-a derulat pe durata a 7 ani, interval de timp în care s-au succedat diferite mandate ale Parlamentului și ale Președintelui României. Pentru aceste considerente, pentru eliminarea viciilor de neconstituționalitate rămase, dar și pentru a da efectivitate controlului de

constituționalitate, apreciem că prezenta sesizare îndeplinește criteriile de admisibilitate.

Nu în ultimul rând, apreciem că **situația de față este una diferită de situațiile analizate de Curtea Constituțională începând cu Decizia nr. 67/2018.** Astfel, pentru completarea jurisprudenței Curții Constituționale, apreciem că atunci când Parlamentul admite sau respinge total sau parțial o cerere de reexaminare formulată de Președinte, iar în termenul de protecție nu a fost formulată o obiecție de neconstituționalitate de către un alt titular al dreptului de sesizare prevăzut la art. 146 lit. a din Constituție, pentru toate considerentele expuse anterior, considerăm necesar ca Președintele să poată sesiza Curtea Constituțională în termenul de 10 zile cu o obiecție care să cuprindă toate elementele de neconstituționalitate identificate de șeful statului. Doar în acest fel se poate asigura un control plinar de constituționalitate, în concordanță cu rolul Președintelui de a veghea la respectarea Constituției și cu rolul Curții Constituționale de a garanta supremația acesteia. O astfel de interpretare asigură cadrul pentru exercitarea cu bună-credință, de către titularii prevăzuți de art. 146 lit. a) din Constituție, a dreptului de a declanșa un control de constituționalitate și garantează exercitarea plenară a rolului celor două autorități constituționale ale statului român – Președintele României și Curtea Constituțională, în scopul respectării legii fundamentale.

II. Cu privire la criticile de neconstituționalitate aduse legii aflate la promulgare

1. Încălcarea art. 1 alin. (3) și (5), art. 44, art. 135, art. 136 și art. 147 alin. (4) din Constituția României

Legea are ca obiect de reglementare introducerea unui nou alineat (1¹) în cuprinsul art. III din Legea nr. 72/2011, prin care se permite reorganizarea unităților de cercetare-dezvoltare ce fac obiectul prevederilor Legii nr. 45/2009 privind organizarea și funcționarea Academiei de Științe Agricole și Silvicultură „Gheorghe Ionescu-Șișești” și fără existența cărților funciare, inclusiv în cazul modificărilor inventarului centralizat al bunurilor din domeniul public al statului, până la finalizarea lucrărilor de înscriere în sistemul integrat de cadastru și carte funciară a bunurilor imobile din domeniul public al statului aflate în administrarea unităților de cercetare-dezvoltare.

Potrivit art. unic din legea supusă promulgării, după alineatul (1) al articolului III din Legea nr. 72/2011, se introduce un nou alineat, alin. (1¹) cu următorul cuprins: „(1¹) *Reorganizarea unităților de cercetare-dezvoltare prevăzută la alin. (1) nu este condiționată de existența cărților funciare, inclusiv în cazul modificărilor inventarului centralizat al bunurilor din domeniul public al statului, în conformitate cu prevederile art. 288 din Ordonanța de urgență a Guvernului nr. 57/2019 privind Codul administrativ, cu modificările și completările ulterioare, până la finalizarea lucrărilor de înscriere în sistemul integrat de cadastru și carte funciară a bunurilor imobile din domeniul public al statului aflate în administrarea unităților de cercetare-dezvoltare.*”

Art. III din Legea nr. 72/2011 a stabilit modalitatea de reorganizare a unităților de cercetare-dezvoltare care fac obiectul legii nr. 45/2009, astfel: „(1) *Reorganizarea unităților de cercetare-dezvoltare ce fac obiectul prevederilor Legii nr. 45/2009 privind organizarea și funcționarea Academiei de Științe Agricole și Silvicultură "Gheorghe Ionescu-Șișești" și a sistemului de cercetare-dezvoltare din domeniile agriculturii, silviculturii și industriei alimentare, cu modificările ulterioare, se face de la data intrării în vigoare a prezentei legi, prin hotărâre a Guvernului inițiată de Ministerul Agriculturii și Dezvoltării Rurale, la propunerea Academiei de Științe Agricole și Silvicultură "Gheorghe Ionescu-Șișești" pentru anexele nr. 1-3 și 5, și la propunerea Agenției Domeniilor Statului, pentru anexa nr. 6, iar pentru anexa nr. 4, prin hotărâre a Guvernului, inițiată de Ministerul Educației, Cercetării, Tineretului și Sportului sau de Academia Română, după caz*”.

Potrivit completării aduse de legea supusă controlului de constituționalitate, se creează un regim derogatoriu în situația reorganizării acestor unități de cercetare-dezvoltare, din perspectiva elementelor minimale de identificare a bunurilor care privesc inventarul centralizat al bunurilor din domeniul public al statului.

Apreciem că prin conținutul său normativ, dispozițiile art. unic din lege încalcă prevederile art. 1 alin. (5), art. 44, art. 73 alin. (3) lit. m), art. 76 alin. (1), art. 136 și art. 147 alin. (4) din Constituția României, pentru motivele expuse în cele ce urmează.

Potrivit inițiatorilor legii, în perioada 2012-2016 unitățile de cercetare-dezvoltare care nu au fost reorganizate puteau fi finanțate de la bugetul de stat numai după parcurgerea procedurilor în domeniul ajutorului de stat, iar lipsa resurselor financiare a făcut imposibilă efectuarea cadastrului și intabularea imobilelor proprietate publică sau privată a statului administrate de unitățile de cercetare-dezvoltare menționate. În același timp, din 57 de proiecte de Hotărâri de Guvern de

reorganizare, inițiate din anul 2010, până în anul 2018 au fost promovate 39, prin derogare de la art. 4 din HG nr. 1705/2006 privind pentru aprobarea inventarului centralizat al bunurilor din domeniul public al statului. Potrivit acestei norme *„Actele normative de modificare a inventarului centralizat al bunurilor din domeniul public al statului vor fi însoțite de o anexă care va cuprinde pe lângă datele de identificare și codurile unice de identificare (CUI) atribuite administratorilor, numerele atribuite bunurilor respective de către Ministerul Finanțelor Publice, precum și numărul cărții funciare, după caz”*. Începând din anul 2018, Ministerul Justiției a refuzat astfel de derogări, constatând că acestea devin regula, iar norma anterior menționată este golită de conținut, motiv pentru care a fost inițiată prezenta lege, supusă controlului de constituționalitate.

Prin punctul său de vedere transmis în anul 2018, Guvernul a apreciat că în lipsa individualizării exacte, concrete a bunurilor, se ridică probleme privind legalitatea mecanismului de transfer, iar la acel moment, Guvernul a propus o formulă intermediară de reglementare, propunând menținerea obligației de prezentare a numerelor de carte funciară în situația actualizării inventarului centralizat al bunurilor din domeniul public al statului.

În forma sa inițială din anul 2009, art. 28 din Legea nr. 45/2009 a stabilit că *„(1) Unitățile de cercetare-dezvoltare prevăzute în anexa nr. 1, organizate ca institute naționale de cercetare-dezvoltare, funcționează în coordonarea ASAS”*. Prin Legea nr. 72/2011, art. 28 a fost modificat în următoarea formă: *„unitățile de cercetare-dezvoltare prevăzute în anexa nr. 1 se reorganizează ca institute naționale de cercetare-dezvoltare în domeniul agricol, cu personalitate juridică, în subordinea ASAS, cu finanțare din venituri proprii și din subvenții acordate de la bugetul de stat”*. Tot prin această lege, art. III a stabilit modalitatea de reorganizare a unităților de cercetare-dezvoltare, astfel cum am arătat anterior.

În situația în care reorganizările stațiunilor de cercetare-dezvoltare implică și transferul unor bunuri aflate în proprietatea publică a statului, această operațiune implică actualizarea inventarului bunurilor din domeniul public al statului, potrivit HG nr. 1705/2006.

Inventarierea bunurilor din domeniul public al statului este prevăzută de art. 288 din Codul administrativ și reprezintă o garanție a ocrotirii proprietății publice prin lege, în conformitate cu dispozițiile art. 136 alin. (2) din Constituție.

Potrivit dispozițiilor art. 136 alin. (2) și (4) din Constituție, proprietatea publică beneficiază de un regim de protecție specială menit să asigure ocrotirea și garantarea sa efectivă, precum și eficiența în valorificarea sa. Din această perspectivă, intervențiile legislative care vizează regimul proprietății publice ar trebui să își găsească fundamentul în reglementări precise și previzibile, care să

corespundă standardului constituțional de protecție a proprietății publice și care să respecte obligația constituțională a statului de a asigura protejarea intereselor naționale în activitatea economică, stimularea cercetării științifice, exploatarea resurselor naturale în concordanță cu interesul național, ocrotirea mediului înconjurător și menținerea echilibrului ecologic, astfel cum este consacrată de art. 135 alin. (2) lit. c), d) și e) din Constituție.

Potrivit art. 288 din Codul administrativ, *„(1) Inventarul bunurilor din domeniul public al statului se întocmește și se modifică, după caz, potrivit prevederilor în vigoare, de ministere sau de celelalte organe de specialitate ale administrației publice centrale, atât pentru bunurile aflate în administrarea acestora, cât și pentru bunurile aflate în administrarea unităților din subordinea, coordonarea sau sub autoritatea acestora, precum și de autoritățile publice autonome, și se aprobă prin hotărâre a Guvernului. (2) Actualizarea inventarului centralizat al bunurilor din domeniul public al statului se realizează prin sistemul securizat al ministerului cu atribuții în domeniul finanțelor publice de către instituțiile prevăzute la alin. (1), pe baza actelor normative sau individuale, după caz, aprobate. Ministerul cu atribuții în domeniul finanțelor publice realizează centralizarea inventarului bunurilor din domeniul public al statului prevăzut la alin. (1) și îl supune aprobării Guvernului, prin hotărâre. (3) Titularii dreptului de administrare, concesionarii și titularii dreptului de folosință gratuită au obligația înscrierii acestor drepturi reale în sistemul integrat de cadastru și carte funciară, în condițiile legii”.*

Actualizarea inventarului bunurilor din domeniul public al statului s-a făcut potrivit regulilor înscrise în HG nr. 1705/2006 care reglementa prin dispozițiile art. 4 condiția ca fiecare act care realiza o astfel de actualizare să cuprindă o anexă cu datele de identificare și codurile unice de identificare (CUI) atribuite administratorilor, dar și numerele atribuite bunurilor respective de către Ministerul Finanțelor Publice, precum și numărul cărții funciare.

În anul 2024, prin art. 5 lit. a) din Hotărârea Guvernului nr. 1176/2024 privind aprobarea Normelor tehnice pentru întocmirea și actualizarea inventarului bunurilor din domeniul public al statului și ale inventarului bunurilor imobile din domeniul privat al statului condițiile prevăzute de art. 4 din HG nr. 1705/2006, anterior citate, au fost abrogate, fiind înlocuite în același timp de norme detaliate privind elementele de identificare, pentru fiecare categorie de bun, condiția includerii extraselor de carte funciară fiind menținută potrivit art. 6 și 8 din cuprinsul acestor norme tehnice.

Așa cum s-a reținut și în jurisprudența Curții Constituționale, *„Referitor la anexele la Legea nr. 45/2009, Curtea Constituțională a reținut că acestea realizează*

o inventariere a terenurilor ce constituie obiectul de reglementare al actului normativ criticat. De asemenea, prevederile art. 57 din Legea nr. 45/2009 dispun că anexele fac parte integrantă din lege. Anexele cuprind datele de identificare a suprafețelor de teren aparținând domeniului public al statului, indispensabile cercetării-dezvoltării și multiplicării materialului biologic, și aflate în administrarea instituțiilor și unităților de cercetare-dezvoltare de drept public, care au ca obiect de activitate cercetarea-dezvoltarea în agricultură” (Decizia 729/2023, par. 56). Analizând o serie de modificări realizate prin intermediul anexelor Legii nr. 45/2009, care cuprind diferite suprafețe de teren agricol, bunuri proprietate publică aflate în administrarea unor unități de cercetare-dezvoltare, în decizia precitată, Curtea Constituțională a arătat că modificarea unor anexe ale Legii nr. 45/2009 produce efecte juridice în ceea ce privește regimul juridic corespunzător dreptului de proprietate publică al statului asupra suprafețelor de teren reglementate, iar întreaga reglementare a fost lipsită de claritate și nu corespunde exigențelor de calitate a legii, ce se desprind din principiul legalității consacrat de art. 1 alin. (5) din Constituție, sub aspectul clarității, preciziei și previzibilității normei juridice, cu consecința neconstituționalității legii în ansamblul său.

Potrivit art. 1 din Legea cadastrului și a publicității imobiliare nr. 7/1996, cadastrul și cartea funciară formează un sistem unitar și obligatoriu de evidență tehnică, economică și juridică, de importanță națională, a tuturor imobilelor de pe întregul teritoriu al țării. Scopul acestui sistem este: a) determinarea informațiilor tehnice, economice și juridice referitoare la imobile; b) asigurarea publicității drepturilor reale imobiliare, a drepturilor personale, a actelor și faptelor juridice, precum și a oricăror altor raporturi juridice, prin cartea funciară; c) furnizarea de date instituțiilor publice ale statului, necesare sistemului de impozitare și pieței imobiliare; d) contribuie la asigurarea securității tranzacțiilor imobiliare și la facilitarea creditului ipotecar.

Totodată, cartea funciară cuprinde descrierea imobilelor și înscrierile referitoare la drepturile reale imobiliare, la drepturile personale, la actele, faptele sau la raporturile juridice care au legătură cu imobilele, iar potrivit alin. (4) din același articol „*Autoritățile publice și titularii de drepturi asupra imobilelor au obligația de a sprijini crearea și actualizarea cadastrului prin punerea la dispoziție cu titlu gratuit a datelor și informațiilor deținute*”.

Potrivit acestei legi, prin imobil, în sensul prezentei legi, se înțelege terenul, cu sau fără construcții, de pe teritoriul unei unități administrativ-teritoriale, aparținând unuia sau mai multor proprietari, care se identifică printr-un număr cadastral unic.

Curtea Constituțională a subliniat, în jurisprudența sa, că prin adoptarea Legii cadastrului și a publicității imobiliare nr. 7/1996, sistemul de publicitate imobiliară al cărților funciare s-a extins la nivelul întregii țări. Curtea a reținut că *„superioritatea sistemului cărților funciare rezidă în faptul că acesta are în vedere apărarea intereselor proprietarilor bunurilor imobile, dar și al terților, permițând o identificare mult mai ușoară a imobilului și având, astfel, și efect de opozabilitate. De asemenea, este de menționat caracterul real al evidenței, prin care atât părțile, cât și terții interesați sunt în măsură să cunoască situația juridică a unui imobil în orice moment (proprietarul, sarcinile imobiliare, ipotecile, urmărirea, indisponibilizările, modalitățile de care sunt afectate dobândirea dreptului, capacitatea părților etc.). Publicitatea imobiliară întemeiată pe sistemul de evidență al cadastrului general are ca obiect înscrierea în cartea funciară a actelor și faptelor juridice referitoare la bunurile imobile. Fiecare imobil are cartea sa funciară, în care sunt înscrise toate actele translativ sau constitutive de drepturi, astfel încât se poate cunoaște situația juridică a acestuia”*. Curtea a subliniat că fiind *„Considerată o carte de bază a evidenței proprietății, cartea funciară este, astfel, un instrument important de apărare a acesteia, cu atât mai mult cu cât în reglementarea actuală, în anumite situații, aceasta reprezintă un act constitutiv de drepturi”* (Decizia nr. 723/2010).

Analizând regimul juridic al suprafețelor de teren cu destinație agricolă, prevăzute în anexele la Legea nr. 45/2009, Curtea a reținut că, potrivit art. 31 alin. (2) din Legea nr. 45/2009, *„Suprafețele de teren cu destinație agricolă prevăzute în anexele la prezenta lege sunt bunuri aparținând domeniului public al statului, indispensabile cercetării-dezvoltării și multiplicării materialului biologic”*. În același timp, art. 31 alin. (3) din același act normativ dispune că *„Terenurile date în administrarea instituțiilor și unităților de cercetare-dezvoltare de drept public și de utilitate publică sunt inalienabile, insesizabile, imprescriptibile și nu pot fi scoase din proprietatea publică și din administrarea unităților de cercetare dezvoltare din agricultură și silvicultură decât prin lege”* (Decizia nr. 285/2023, par.47).

În aceste condiții, art. III din Legea nr. 72/2011 stabilește că reorganizarea unităților de cercetare-dezvoltare ce fac obiectul prevederilor Legii nr. 45/2009 se face prin hotărâre a Guvernului. Cu toate acestea, atunci când reorganizarea implică transferul unor terenuri sau schimbarea dreptului de administrare asupra acestora, devin incidente dispozițiile art. 31 alin. (3) din Legea nr. 45/2009 potrivit cărora scoaterea unui teren din administrarea unei unități de cercetare-dezvoltare nu poate fi realizată decât prin lege. Hotărârile de Guvern de reorganizare a unor unități de cercetare-dezvoltare (cu titlu de exemplu, HG nr. 705/2017, HG nr. 837/2017) stabilesc terenurile care se află în administrarea respectivelor unități, suprafața acestora, valoarea acestora.

În aceste condiții, în măsura în care reorganizarea unor unități de cercetare-dezvoltare implică schimbarea titularilor dreptului de administrarea asupra unor terenuri agricole, este neclar cum anume s-ar putea realiza această operațiune printr-o Hotărâre de Guvern și, mai mult, cum este posibilă identificarea certă a respectivelor terenuri fără existența unor cărți funciare.

În jurisprudența sa, analizând destinația acestor suprafețe de teren, Curtea a reținut acestea sunt intrinsec afectate unei utilități publice, astfel cum rezultă din dispozițiile art. 2 alin. (1) din Legea nr. 45/2009, potrivit căruia: „*Activitatea de cercetare-dezvoltare-inovare din domeniul agricol este activitate de utilitate publică și cuprinde cercetarea științifică, dezvoltarea tehnologică și inovarea.*” În concepția legiuitorului, evidențiată prin dispozițiile art. 1 din Legea nr. 45/2009, cercetarea-dezvoltarea-inovarea în domeniul agricol constituie prioritate națională susținută de stat, fiind organizată și coordonată potrivit reglementărilor legale în vigoare, având rol fundamental în generarea și susținerea progresului tehnic în domeniile agriculturii, silviculturii, industriei alimentare, acvaculturii, protecției mediului și dezvoltării rurale (Decizia nr. 285/2023, par. 48).

În cadrul fixat de Constituție, legiuitorul are dreptul suveran de a reglementa regimul juridic al unor bunuri, așa cum apreciază adecvat situațiilor din practică (a se vedea Decizia Curții Constituționale nr. 563/2020, par. 22). În același timp, asigurarea protecției constituționale a proprietății publice, impusă de art. 136 alin. (2) Constituție, potrivit căruia proprietatea publică este garantată și ocrotită de lege, implică reglementarea unor proceduri și garanții adecvate. În acest sens, sub aspectul protecției dreptului de proprietate publică, raportat la domeniul de reglementare, Curtea Constituțională a examinat constituționalitatea unor prevederi legale inclusiv prin prisma existenței unor garanții pentru ducerea la îndeplinire a finalității urmărite prin transferul realizat cu privire la bunurile aflate în proprietatea statului (a se vedea Decizia nr. 563/2020, par. 28, Decizia nr. 139/2021, par. 120).

Astfel, doar în acest fel se asigură respectarea cerinței păstrării unui just echilibru între scopul urmărit și mijloacele folosite, impus de realizarea interesului general al societății în apărarea și garantarea dreptului de proprietate publică a statului, și se dă eficiență principiilor specifice dreptului de proprietate publică, consacrate de art. 285 din Ordonanța de urgență a Guvernului nr. 57/2019, și anume: prioritatea interesului public, protecția și conservarea, gestiunea eficientă, transparența și publicitatea (Decizia nr. 285/2023, par. 51).

În aceste condiții exceptarea operațiunilor de reorganizare a unor unități de cercetare-dezvoltare de la identificarea în mod clar a bunurilor imobile prin sistemul de cadastru și de carte funciară reprezintă o eliminare a unei garanții a dreptului de proprietate privată protejat de art. 44 din Constituție, dar și a dreptului de proprietate

publică, reglementat de art. 136 din Constituția României, legea fiind contrară celor două norme constituționale. Astfel, prin efectul normei cuprinse de legea dedusă controlului de neconstituționalitate se poate ajunge la situații în care stabilirea unor suprafețe ale unor terenuri aflate în administrarea unor unități de cercetare-dezvoltare să aducă atingere dreptului de proprietate privată al altor persoane sau chiar, prin lipsa determinării clare a informațiilor tehnice, economice și juridice referitoare la imobile proprietatea publică a statului român să fie prejudiciată.

Pentru motivele expuse, apreciem că este încălcată și jurisprudența Curții Constituționale în materie și, implicit, art. 147 alin. (4) din Constituție.

2. Încălcarea art. 1 alin. (3) și (5) din Constituția României

În egală măsură, apreciem că o astfel de reglementare care exceptează operațiunile de reorganizare a unor unități de cercetare-dezvoltare de la identificarea în mod clar a bunurilor imobile prin numărul de carte funciară și realizarea cărților funciare pentru acele imobile este de natură să creeze situații de incoerență și instabilitate, contrare principiului securității raporturilor juridice.

Curtea Constituțională a statuat că principiul securității raporturilor juridice se deduce atât din prevederile art. 1 alin. (3), potrivit cărora România este stat de drept, democratic și social, cât și din preambulul Convenției pentru apărarea drepturilor omului și a libertăților fundamentale, astfel cum a fost interpretat de Curtea Europeană a Drepturilor Omului în jurisprudența sa (Decizia nr. 404/2008). Principiul securității raporturilor juridice exprimă în esență faptul că *„cetățenii trebuie protejați contra unui pericol care vine chiar din partea dreptului, contra unei insecurități pe care a creat-o dreptul sau pe care acesta riscă s-o creeze, impunând ca legea să fie accesibilă și previzibilă”* (Decizia nr. 33/2018). Potrivit instanței de la Strasbourg *„unul dintre elementele fundamentale ale supremației dreptului este principiul securității raporturilor juridice”* (Hotărârea din 6 iunie 2005, pronunțată în Cauza *Androne împotriva României*, par. 44; Hotărârea din 7 octombrie 2009, pronunțată în Cauza *Stanca Popescu împotriva României*, par. 99).

Totodată, Curtea Europeană a Drepturilor Omului a statuat că, odată ce statul adoptă o soluție, aceasta trebuie să fie pusă în aplicare cu claritate și coerență rezonabile, pentru a evita pe cât este posibil insecuritatea juridică și incertitudinea pentru subiectele de drept vizate de către măsurile de aplicare a acestei soluții (Hotărârea din 1 decembrie 2005, pronunțată în Cauza *Păduraru împotriva României*, par. 92). De altfel, Curtea Europeană a Drepturilor Omului a sancționat România în repetate rânduri pentru lipsa coerenței legislative și crearea unui climat de insecuritate juridică prin modificări repetate aduse cadrului legislativ (Hotărârea din 24 martie 2009, în cauza *Tudor Tudor împotriva României*, par. 27).

Instituirea posibilității ca reorganizarea unor unități de cercetare-dezvoltare să privească terenuri agricole neidentificate prin cărți funciare generează o insecuritate juridică și poate reprezenta atât sursa unor încălcări ale dreptului de proprietate publică sau privată, cât și sursa unor litigii rezultate chiar din aplicarea noii norme deduse controlului de constituționalitate.

Pentru aceste considerente, apreciem că noua prevedere contravine principiului securității juridice și cerințelor de calitate a legii, astfel cum acestea sunt reglementate de art. 1 alin. (3) și (5) din Constituție.

3. Încălcarea art. 76 alin. (1) și art. 73 alin. (3) lit. m) din Constituția României

Legea supusă controlului de constituționalitate instituie o modalitate derogatorie de la actualizarea inventarului bunurilor aparținând domeniului public al statului, eliminând condiția realizării cărților funciare pentru respectivele terenuri și identificării acestora prin cărți funciare. În același timp, potrivit art. 1 alin. (4) din Legea nr. 7/1996 *„Autoritățile publice și titularii de drepturi asupra imobilelor au obligația de a sprijini crearea și actualizarea cadastrului prin punerea la dispoziție cu titlu gratuit a datelor și informațiilor deținute. Autoritățile administrației publice locale sunt obligate să acorde sprijin informațional, tehnic și de altă natură, în limitele competențelor, la crearea și actualizarea sistemului de cadastru și carte funciară”*. În aceste condiții, apreciem că modificările aduse de legea supusă controlului de constituționalitate derogă, implicit, de la cadrul general instituit de Legea nr. 7/1996.

Potrivit jurisprudenței Curții Constituționale, *„Dreptul de proprietate este cel mai complex dintre toate drepturile pe care o persoană le poate avea asupra unui bun, pentru că el oferă titularului său exercițiul tuturor prerogativelor pe care legea le cunoaște. De aceea, acesta reprezintă un drept fundamental absolut, prevăzut, garantat și ocrotit de Constituție în cuprinsul art. 44 și 136, în limitele prevăzute de lege. Este și motivul pentru care, atunci când legiuitorul a stabilit reglementarea prin lege organică a domeniilor de importanță vitală pentru funcționarea statului, a cuprins în cadrul dispozițiilor art. 73 alin. (3) lit. m), regimul juridic general al proprietății și al moștenirii. Așa fiind, regimul cadastrului și al publicității imobiliare sunt stabilite prin lege organică, respectiv Legea nr. 7/1996”*. (Decizia nr. 723/2010).

Data fiind impactul legii aflate la promulgare, categoria de terenuri vizate de acestea – o categoria de terenuri cu un regim special, protejat prin Legea nr. 45/2009 și pentru care Legea nr. 45/2009 a stabilit un regim special, inclusiv în privința schimbării titularului dreptului de administrare, fiind *„bunuri aparținând domeniului public al statului, indispensabile cercetării-dezvoltării și multiplicării materialului biologic”*, o astfel de modificare nu reprezintă o simplă operațiune tehnică, ci o schimbare a regimului general de protecție a acestor terenuri agricole de o valoare însemnată pentru statul român, prin raportare la obligațiile sale de protecție a proprietății publice și de protejarea intereselor naționale în activitatea economică, în conformitate cu prevederile art. 135 și art. 136 din Constituție.

Așadar, Legea nr. 7/1996 are natura unei legi organice prin raportare la obiectul său de reglementare, regimul general al proprietății, în conformitate cu art. 73 alin. (3) lit. m) din Constituție. În condițiile unei derogări, precum cea amintită anterior, legea supusă controlului de constituționalitate trebuie să fie adoptată cu majoritatea cerută unei legi organice, potrivit art. 76 alin. (1) din Constituție. În aceste condiții, apreciem că legea este neconstituțională în ansamblul său și pentru greșita calificare dată acesteia de către Parlament, formula sa de atestare fiind cea a unei legi ordinare.

În considerarea argumentelor expuse, vă solicit să admiteți sesizarea de neconstituționalitate și să constatați că Legea privind completarea art. III din Legea nr. 72/2011 pentru modificarea și completarea Legii nr. 45/2009 privind organizarea și funcționarea Academiei de Științe Agricole și Silvicultură „Gheorghe Ionescu-Șișești” și a sistemului de cercetare-dezvoltare din domeniile agriculturii, silviculturii și industriei alimentare este neconstituțională în ansamblul său.

**PREȘEDINTELE ROMÂNIEI
NICUȘOR-DANIEL DAN**

